

Skazenie promieniotwórcze

Skazenie promieniotwórcze – znaczny wzrost aktywności promieniotwórczej przedmiotów, organizmów żywych, budynków i wielkich obszarów, powyżej naturalnego poziomu aktywności promieniotwórczej.

Skazenie promieniotwórcze może powstać na skutek (według częstotliwości występowania):

- niewłaściwego składowania materiałów radioaktywnych,
- wycieku promieniotwórczego z instalacji jądrowych (zwykle substancji chłodzącej reaktor),
- emisji radioaktywnych gazów na skutek przegrzania stosu (lub wybuchu) w elektrowni jądrowej,
- w rezultacie opadania substancji promieniotwórczych z obłoku wybuchu jądrowego po wybuchu bomby jądrowej oraz w wyniku tworzenia się ich pod działaniem neutronów (tzw. promieniotwórczość wzbudzona).

Czas trwania skażenia promieniotwórczego wynosi od kilku godzin do kilku tygodni, a nawet miesięcy i lat – czas ten zależy od trwałości (czasu połowicznego zaniku) pierwiastków promieniotwórczych wchodzących w skład opadu oraz rodzaju emitowanego przez nie promieniowania. Skazenie powstałe w chwili opadania substancji (pyłów) promieniotwórczych z pierwotnego źródła (np. obłoku wybuchu jądrowego) jest nazywane **pierwotnym**. Natomiast skażenie powstałe w wyniku przebywania w terenie skażonym lub na skutek zetknięcia się ze skażonymi przedmiotami nazywamy skażeniem **wtórnym**. Zmienność wiatru powoduje, że miejsca wystąpienia skażenia oraz jego intensywność są trudne do przewidzenia.

Wyróżnia się trzy czynniki, które minimalizują oddziaływanie promieniotwórcze na twoje ciało:

1. **odległość** – im większa odległość, tym mniejsza dawkę promieniowania otrzymasz. Przypadku zaistnienia poważnej awarii, władze będą wzywać do ewakuacji, aby oddalić się od źródła promieniowania.
2. **osłona** – im bardziej ciężkie i gęste materiały między tobą a źródłem promieniowania tym lepiej. W czasie wypadków radiologicznych zaleca się pozostawanie wewnątrz pomieszczeń. W niektórych przypadkach ściany twojego domu okaże się wystarczającym zabezpieczeniem przed promieniowaniem.
3. **czas** – w niektórych przypadkach natężenie promieniowania szybko maleje, dlatego ograniczenie czasu przebywania w zasięgu promieniowania, zmniejszy wielkość pochłoniętej dawki promieniowania.

Na wypadek katastrofy przygotuj:

1. latarkę z dodatkowymi bateriami,
2. radio na baterię,
3. apteczkę,
4. zasady pierwszej pomocy,
5. zapas żywności i wody,
6. zapas worków do przechowywania żywności,
7. solidne obuwie.

Bądź przygotowany do ewakuacji lub do schronienia się w domu. Opracuj plan komunikowania się na wypadek zagrożenia. Przygotuj plan oraz sposoby powrotu do domu członków twojej rodziny, jeśli w czasie wystąpienia zagrożenia jesteście rozdzieleni (dzieci w szkole, dorośli w pracy). Poproś krewnych lub znajomych mieszkających w innych miejscowościach aby służyli jako miejsce kontaktu dla twojej rodziny. Zadbaj aby wszyscy członkowie twojej rodziny znali ich dane kontaktowe.

Zachowaj spokój

Nie każdy wypadek związany z wystąpieniem promieniowania może być dla ciebie niebezpieczny. Wypadek może dotyczyć tylko np. terenu zakładu pracy i może nie powodować zagrożeń zewnętrznych. Uważnie słuchaj komunikatów radiowych i telewizyjnych. W komunikatach zawarte będą dane dotyczące charakteru wypadku, stopnia zagrożenia, jego zasięg i szybkość rozprzestrzeniania się. Wykonaj zalecenia wynikające z przekazywanych komunikatów.

Gdy powracasz do domu z miejsca zdarzenia:

1. weź prysznic,
2. zmień buty i odzież,
3. schowaj noszone rzeczy do plastikowego worka i szczelnie zamknij,
4. gdy otrzymasz polecenie ewakuacji – niezwłocznie to wykonaj,
5. nasłuchuj w radiu i telewizji komunikatów o schronach i drogach ewakuacji,
6. zabierz rzeczy przygotowane na ewakuację.

Gdy pozostajesz w domu:

1. pozamykaj okna i zabezpiecz je,
2. wyłącz klimatyzację, wentylację, ogrzewanie nawiewowe,
3. włącz radio i słuchaj komunikatów,
4. zamknij zasuwy piecowe i kominowe,
5. udaj się do piwnicy lub innych pomieszczeń znajdujących się poniżej gruntu,
6. pozostań wewnątrz do czasu otrzymania komunikatu, że jest już bezpiecznie,
7. jeśli musisz wyjść na zewnątrz, zakryj usta i nos mokrym ręcznikiem,
8. przygotuj się na ewakuację lub dłuższe pozostanie w swoim domu,
9. ukryj inwentarz i nakarm go przechowywaną w zamknięciu paszą,
10. nie używaj telefonu, jeśli nie jest to konieczne. Linie telefoniczne są niezbędne dla akcji ratowniczej.
11. przechowuj żywność w szczelnych pojemnikach,
12. zrezygnuj ze spożywania owoców i warzyw oraz wody z niepewnych źródeł,
13. nie zabezpieczoną żywność przed schowaniem dobrze opłucz,
14. postępuj zgodnie z zaleceniami władz, do momentu odwołania zagrożenia.